# Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διατήρηση δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή δημόσιων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ»

*COM(2005) 438 τελικό — 2005/0182 (COD)*

(2006/C 69/04)

Στις 16 Νοεμβρίου 2005, και σύμφωνα με το άρθρο 95 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Στις 27 Σεπτεμβρίου 2005, το Προεδρείο της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ανέθεσε στο ειδικευμένο τμήμα «Μεταφορές, ενέργεια, υποδομές και κοινωνία των πληροφοριών» την προετοιμασία των σχετικών εργασιών με εισηγητή τον κ. HERNÁNDEZ BATALLER.

Δεδομένου του επείγοντος χαρακτήρα των εργασιών, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 423η σύνοδο ολομέλειάς της, της 18ης και 19ης Ιανουαρίου 2006 (συνεδρίαση της 19ης Ιανουαρίου 2006), όρισε γενικό εισηγητή τον κ. HERNÁNDEZ BATALLER και υιοθέτησε με 92 ψήφους υπέρ, 17 κατά και 17 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

## 1. **Συμπεράσματα και συστάσεις**

1.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την έκπληξη και την ανησυχία της για την υποβολή μιας τέτοιας νομοθετικής πρότασης, επειδή το περιεχόμενό της είναι δυσανάλογο με τον επιδιωκόμενο σκοπό και θίγει τα θεμελιώδη δικαιώματα.

1.2 Ο τρόπος με τον οποίο αντιμετωπίζονται στην πρόταση τα ανθρώπινα δικαιώματα και ιδίως το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή δεν είναι ο ενδεδειγμένος και από ορισμένες απόψεις ενδέχεται να μην είναι αποδεκτός.

1.3 Υπάρχει κίνδυνος να υπονομευθεί η εμπιστοσύνη των χρηστών των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και να μειωθεί η διάθεσή τους να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ. Αυτή η απώλεια της εμπιστοσύνης των καταναλωτών εμπεριέχει τον κίνδυνο να αναχαιτίσει μακροπρόθεσμα τη μελλοντική ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο και τη στρατηγική της Λισαβόνας.

1.4 Η ΕΟΚΕ αμφιβάλλει αν η πρόταση συμφωνεί πλήρως με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, διότι δεν υπάρχουν λόγοι για τους οποίους ένας στόχος της Κοινότητας να μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα στο κοινοτικό επίπεδο.

1.5 Το πρόσθετο κόστος με το οποίο θα επιβαρυνθούν οι πάροχοι υπηρεσιών, για να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις αποθήκευσης και διαβίβασης των δεδομένων που προβλέπονται στην πρόταση, θα πρέπει να βαρύνει τους παρόχους υπηρεσιών απλώς και μόνο επειδή αναπτύσσουν δραστηριότητα στην αγορά και να μην αναγκαστεί να το επωμιστεί το δημόσιο και, σε τελική ανάλυση, το σύνολο των πολιτών.

1.6 Για όλους τους ανωτέρω λόγους, θα πρέπει να επανεξεταστεί ριζικά αυτή η πρόταση, η οποία, κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, δεν σέβεται πλήρως ούτε τα θεμελιώδη δικαιώματα ούτε τους κανόνες για την πρόσβαση στα δεδομένα, τη χρήση ή την ανταλλαγή τους.

## 2. **Αιτιολόγηση**

2.1 *Ιστορικό*

2.1.1 Υπάρχουν σήμερα διάφορες κοινοτικές ρυθμίσεις που αφορούν τις υποχρεώσεις των παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται για τα δεδομένα που προβλέπονται στο άρθρο 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, στοιχείο α) της οδηγίας 95/46/ΕΚ της 24ης Οκτωβρίου 1995 [1]. Η οδηγία αυτή αφορά τις γενικές υποχρεώσεις των κρατών μελών για την εξασφάλιση της προστασίας της ιδιωτικής ζωής των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2.1.2 Η οδηγία 2002/58/ΕΚ της 12ης Ιουλίου 2002 [2] ρυθμίζει, εξάλλου, ειδικά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη εκδώσει γνωμοδότηση [3] για τη σχετική πρόταση.

2.1.3 Η αρχή στην οποία βασίζονται αυτές οι δύο οδηγίες είναι ότι τα αποθηκευμένα δεδομένα πρέπει να διαγράφονται μόλις πάψει να δικαιολογείται η διατήρησή τους. Η οδηγία 2002/58/ΕΚ διασφαλίζει ότι οι πάροχοι διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να κατοχυρώνεται η ασφάλεια των υπηρεσιών τους και ότι τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν το απόρρητο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, απαγορεύοντας συγκεκριμένα την ακρόαση, την υποκλοπή και την αποθήκευση από πρόσωπα διαφορετικά των χρηστών, εκτός από τους παρόχους υπηρεσιών για λόγους τιμολόγησης και για το απαιτούμενο χρονικό διάστημα. Τα δεδομένα κίνησης και θέσης μπορούν να υποστούν επεξεργασία μόνο ανώνυμα και με τη συγκατάθεση των συνδρομητών.

2.1.4 Το άρθρο 15 της οδηγίας 2002/58/ΕΚ επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρούν κατ' εξαίρεση δεδομένα, εφόσον τούτο κρίνεται αναγκαίο, ανάλογο με τον επιδιωκόμενο σκοπό και κατάλληλο για τη δίωξη ποινικών αδικημάτων. Τα κράτη μέλη δεν κατάφεραν να καταλήξουν σε συμφωνία όσον αφορά τη διάρκεια της διατήρησης κατά τις διαπραγματεύσεις τους σχετικά με την οδηγία για την προστασία των δεδομένων στον τομέα των επικοινωνιών, με αποτέλεσμα να μην καθοριστεί σχετικό χρονικό διάστημα.

---

[1] Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, ΕΕ L 281 της 23.11.1995.

[2] Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, ΕΕ L 201 της 31.7.2002.

[3] Γνωμοδότηση που υιοθετήθηκε κατά τη σύνοδο ολομέλειας της 24ης και 25ης Ιανουαρίου 2001, εισηγητής: ο κ. LAGERHOLM, ΕΕ C 123 της 25.4.2001.

2.1.5 Στις 25 Μαρτίου 2004, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέτασε τη δυνατότητα θέσπισης κανόνων για τη διατήρηση των παραγόμενων δεδομένων από τους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Κατόπιν τούτου, τέσσερα κράτη μέλη (η Γαλλία, η Ιρλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Σουηδία) παρουσίασαν σχέδιο πρωτοβουλίας με στόχο την υιοθέτηση από το Συμβούλιο απόφασης-πλαίσιο σχετικά με τη διατήρηση των δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία και αποθηκεύονται σε συνάρτηση με την παροχή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή τη διαβίβαση δεδομένων σε δημόσια δίκτυα επικοινωνιών για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης της εγκληματικότητας και των ποινικών αδικημάτων, συμπεριλαμβανομένης της τρομοκρατίας.

2.1.6 Η πρόταση αυτή απορρίφθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, επειδή υπήρχαν αμφιβολίες όσον αφορά τη νομική βάση, την αναλογικότητα του μέτρου και την ενδεχόμενη παραβίαση του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ([4]).

2.2 *Η πρόταση της Επιτροπής*

2.2.1 Η Επιτροπή υποβάλλει σήμερα πρόταση οδηγίας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, με νομική βάση το άρθρο 95 της Συνθήκης ΕΚ, σχετικά με τη διατήρηση δεδομένων που υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή δημόσιων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, η οποία αποσκοπεί επίσης στην τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ.

2.2.2 Πρόκειται για ένα νομοθετικό μέτρο εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών, το οποίο καθιερώνει υποχρεώσεις αποθήκευσης και επεξεργασίας ορισμένων δεδομένων από τους παρόχους δημόσιων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, διαπίστωσης και δίωξης συγκεκριμένων εγκληματικών δραστηριοτήτων (ιδίως της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος) (άρθρο 1 παράγραφος 1).

2.2.3 Η πρόταση αφορά τα δεδομένα κίνησης και θέσης των νομικών και των φυσικών προσώπων που εκπέμπουν ή δέχονται τέτοιες επικοινωνίες, αλλά δεν αφορά το περιεχόμενό τους (άρθρο 1 παράγραφος 2).

2.2.4 Ειδικότερα, η πρόταση επιβάλλει στα κράτη μέλη να θεσπίσουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να διασφαλιστεί ότι οι πάροχοι αυτών των υπηρεσιών διατηρούν τα εν λόγω δεδομένα και τα παρέχουν στις αρμόδιες εθνικές αρχές στο πλαίσιο της πρόληψης και της καταπολέμησης του εγκλήματος, σύμφωνα με τους στόχους της οδηγίας (άρθρο 3).

2.2.5 Η πρόταση προσδιορίζει, επίσης, τις κατηγορίες των δεδομένων που θα πρέπει να διατηρούνται, και συγκεκριμένα τον πομπό και τον αποδέκτη της επικοινωνίας, την ώρα και τη διάρκειά της, το είδος της επικοινωνίας, τη γεωγραφική θέση των χρηστών κλπ. (άρθρο 4 και παράρτημα).

2.2.6 Ορίζεται, επίσης, ότι τα δεδομένα θα διατηρούνται για περίοδο ενός έτους εάν πρόκειται για τηλεφωνικές επικοινωνίες — σταθερής ή κινητής τηλεφωνίας — και έξι μηνών εάν πρόκειται για επικοινωνίες μέσω του Διαδικτύου (άρθρο 7).

2.2.7 Εν συνεχεία, θεσπίζεται η υποχρέωση των παρόχων να διαβιβάζουν τα δεδομένα κατόπιν αιτήματος στις αρμόδιες εθνικές αρχές (άρθρο 8) και η υποχρέωση των κρατών μελών να ανακοινώνουν σε ετήσια βάση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορισμένα σχετικά στατιστικά δεδομένα (άρθρο 9).

2.2.8 Τέλος, θεσπίζεται η υποχρέωση των εθνικών δημόσιων αρχών να επιστρέφουν στους παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών όλο το πρόσθετο κόστος με το οποίο επιβαρύνθηκαν για την αποθήκευση και τη διαβίβαση των εν λόγω δεδομένων (άρθρο 10).

2.3 *Γενικές παρατηρήσεις*

2.3.1 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την έκπληξη και την ανησυχία της για την υποβολή μιας τέτοιας νομοθετικής πρότασης, επειδή το περιεχόμενό της είναι δυσανάλογο με τον επιδιωκόμενο σκοπό και θίγει τα θεμελιώδη δικαιώματα.

2.3.2 Στην πρότασή της, η Επιτροπή μετατρέπει τα υφιστάμενα σήμερα εθνικά μέτρα στον τομέα της δημόσιας ασφάλειας σε «μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος» (εμπόδια στην εσωτερική αγορά των τηλεπικοινωνιών) τα οποία πρέπει να εξαλειφθούν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 της Συνθήκης ΕΚ.

2.3.3 Η πρόταση θα έχει ευρύτατες συνέπειες για όλους τους χρήστες υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Υπάρχει κίνδυνος να υπονομεύσει την εμπιστοσύνη των πελατών και να μειώσει τη διάθεσή τους να χρησιμοποιούν τις ΤΠΕ γενικά ή να αρχίσουν να χρησιμοποιούν νέες ηλεκτρονικές υπηρεσίες. Αυτή η απώλεια της εμπιστοσύνης των καταναλωτών εμπεριέχει τον κίνδυνο να αναχαιτίσει μακροπρόθεσμα τη μελλοντική ανάπτυξη της κοινωνίας των πληροφοριών, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο και τη στρατηγική της Λισαβόνας.

2.3.4 Είναι δύσκολο να κατανοήσουμε τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται στην πρόταση τα θεμελιώδη δικαιώματα και ιδίως το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή. Η Επιτροπή χρησιμοποιεί δύο παραμέτρους νομιμότητας και κάνει έναν ιδιότυπο αποδεικτικό συλλογισμό, με βάση τον οποίο συμπεραίνει ότι η πρόταση δεν παραβιάζει τα θεμελιώδη δικαιώματα.

2.3.5 Κατά πρώτον, επικαλείται το άρθρο 15, παράγραφος 1 της οδηγίας 2002/58/ΕΚ, το οποίο, παρότι περιέχεται σε αυτή την οδηγία, αναπαράγει σχεδόν αυτολεξεί διατάξεις του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (άρθρα 4 και 12) και της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (άρθρα 9, 10 και 11). Οι διατάξεις αυτές έχουν αποτελέσει αντικείμενο εκτεταμένης και εξαντλητικής ερμηνείας από τα αρμόδια όργανα και αρχές, γεγονός που καθιστά αβάσιμο κάθε ισχυρισμό της Επιτροπής ότι ερμηνεύει το ζήτημα «εκ του μηδενός».

2.3.6 Κατά δεύτερον, αυτή η απόδειξη της νομιμότητας συναρτάται προς ορισμένες διατάξεις ενός νομοθετικού μέσου, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ο οποίος, παρότι χαίρει ευρύτατης ευρωπαϊκής συναίνεσης, δεν έχει τεθεί ακόμη σε ισχύ και δεν μπορεί να τον επικαλεστεί κανείς νομικά ως εγγύηση έννομης προστασίας.

([4]) Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950.

2.3.7 Κατά εντελώς ακατανόητο τρόπο, αυτή η απόδειξη νομιμότητας είναι περαιτέρω διαβλητή, καθώς παρατηρούμε ότι η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη μόνο τα άρθρα 7 (σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής) και 8 (προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα) του Χάρτη, παραβλέποντας άλλες αρχές, όπως τα άρθρα 36 (πρόσβαση στις υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος), 38 (προστασία του καταναλωτή), 47 (δικαίωμα πραγματικής δικαστικής προστασίας) και 48 (τεκμήριο αθωότητας).

2.3.8 Η Επιτροπή θα πρέπει, συνεπώς, να σκεφθεί και να δράσει πιο προσεκτικά και πιο σχολαστικά όσον αφορά τα θεμελιώδη δικαιώματα, αν δεν θέλει στο μέλλον τα συνταγματικά δικαστήρια των κρατών μελών να χαρακτηρίσουν «αντισυνταγματικούς» ([5]) τους κανόνες που προτείνει.

2.3.9 Όσον αφορά την τήρηση της αρχής της επικουρικότητας, η ΕΟΚΕ εκπλήσσεται με την εξήγηση της Επιτροπής ότι, καθώς μέχρι στιγμής ούτε το Συμβούλιο ούτε το Κοινοβούλιο δεν κατάφεραν να συμφωνήσουν ως προς ένα πλαίσιο για την επίλυση των εν λόγω προβλημάτων, πρέπει να αναληφθεί επειγόντως υπερεθνική δράση στο πεδίο της εσωτερικής αγοράς για τη ρύθμισή τους.

2.3.10 Αυτή η συλλογιστική θα ήταν βάσιμη εάν τα προβλήματα της ασφάλειας ήταν συγκρίσιμα με άλλα προβλήματα που επηρεάζουν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς (π.χ. καθαρά εμπορικής, φορολογικής ή εργασιακής φύσεως), εάν υπήρχαν απαράβατες προθεσμίες για τη θέσπιση κανόνων (καθορισμένες από τις Συνθήκες ή από το παράγωγο δίκαιο) ή, τέλος, εάν ήταν δυνατό — και απαραίτητο — να δημιουργηθεί ένας ενιαίος νομικός χώρος για αυτά τα θέματα.

2.3.11 Ωστόσο, η ασφάλεια του κράτους δεν είναι έννομο αγαθό που προβλέπεται από το κοινοτικό δίκαιο, αντίθετα από τις έννοιες της δημόσιας τάξης και της δημόσιας ασφάλειας, που προβλέπονται από τις Συνθήκες για να δικαιολογήσουν, εάν συντρέχει λόγος, την κατ' εξαίρεση λήψη μέτρων διασφάλισης από τα κράτη μέλη.

2.3.12 Στις Συνθήκες δεν υπάρχει, άλλωστε, ούτε σαφής νομική βάση για την ανάληψη δράσης σε αυτόν τον τομέα ούτε καμία προθεσμία που να επιβάλλει την άμεση ανάληψη τέτοιας δράσης. Τέλος, οι απειλές για την ασφάλεια των κρατών δεν μπορούν να υπαχθούν σε ένα μέσο εναρμόνισης που αποσκοπεί στην ομοιόμορφη (και όχι κοινή) αντιμετώπιση διαφορετικών καταστάσεων.

2.3.13 Όσο για την αρχή της αναλογικότητας, είναι γνωστό ότι για κάθε μέτρο που περιορίζει τα θεμελιώδη δικαιώματα απαιτείται, επιπλέον των εγγυήσεων δικαστικού ελέγχου (εκ των προτέρων ή εκ των υστέρων), και νομοθετική συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων με την έκδοση σχετικού νόμου. Είναι δύσκολο να φανταστούμε πώς η εξαφάνιση μερικών *«αόρατων εμποδίων»* για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών σε όλη την έκταση της εσωτερικής αγοράς μπορεί να επιφέρει αλλεπάλληλες τροποποιήσεις των εθνικών νόμων για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των εθνικών συστημάτων για τη διασφάλισή τους.

2.3.14 Έτσι, λοιπόν, η ΕΟΚΕ αμφιβάλλει αν η πρόταση συμφωνεί πλήρως με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, διότι δεν υπάρχουν λόγοι για τους οποίους ένας στόχος της Κοινότητας να μπορεί να επιτευχθεί καλύτερα στο κοινοτικό επίπεδο.

2.3.15 Η ΕΟΚΕ εκπλήσσεται, εξάλλου, για το γεγονός ότι η Επιτροπή, στην πρότασή της, αναφέρεται μόνο στις «ανάγκες» και στα «θεμιτά δικαιώματα» των παρόχων των υπηρεσιών, παραβλέποντας εντελώς τις ανάγκες και τα δικαιώματα των καταναλωτών και λησμονώντας ότι ένας από τους σκοπούς της Κοινότητας είναι να συμβάλει *«στην ενίσχυση της προστασίας των καταναλωτών»* (άρθρο 3 στοιχείο τ) της Συνθήκης ΕΚ), διασφαλίζοντάς τους *«υψηλό επίπεδο προστασίας»* και συμβάλλοντας *«στην προστασία των οικονομικών [τους] συμφερόντων»* (άρθρο 153 της Συνθήκης ΕΚ).

2.4 *Ειδικές παρατηρήσεις*

2.4.1 Η πρόταση βασίζεται στο άρθρο 95, παράγραφος 1 της Συνθήκης ΕΚ. Γι' αυτό, συνιστάται να εξεταστεί επίσης ο ενδεχόμενος αντίκτυπός της στον πυλώνα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις. Ενδέχεται, όταν πρόκειται για παρόχους ηλεκτρονικών επικοινωνιών από τρίτες χώρες, τα κράτη προέλευσης να ζητούν ειδικές συμφωνίες με τα κράτη μέλη για την καθιέρωση όρων αμοιβαιότητας στην παροχή των υπηρεσιών για λόγους εθνικής ασφάλειας.

2.4.2 Στην πρόταση οδηγίας, και συγκεκριμένα στο άρθρο 1, η Επιτροπή μοιάζει να αγνοεί το γεγονός ότι, παρόλο που τα δεδομένα του πεδίου εφαρμογής της είναι φαινομενικά «ουδέτερα» (ταυτότητα του πομπού και του αποδέκτη της επικοινωνίας, διάρκεια, γεωγραφική θέση, συχνότητα κλπ.), τα στοιχεία αυτά εισβάλλουν στην ιδιωτική ζωή των προσώπων και σε πολλές περιπτώσεις ενδέχεται να θίγουν και άλλα δικαιώματα, όπως το επαγγελματικό απόρρητο ή το δικαίωμα νομικής συνδρομής.

2.4.3 Στη σημερινή κατάσταση της ευρωπαϊκής δημόσιας τάξης, όπως καθορίζεται από την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και από τις συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή δεν ορίζεται μόνο παθητικά, αλλά επίσης, αν και λιγότερο έντονα, και ενεργητικά.

2.4.4 Δηλαδή, τα άτομα, είτε είναι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε όχι, έχουν δικαίωμα να ξέρουν ποιος παρεμβαίνει, για ποιους λόγους και με ποια συχνότητα στις επικοινωνίες τους, καθώς και να έχουν πρόσβαση σε οποιαδήποτε βάση δεδομένων, δημόσια ή ιδιωτική, όπου φυλάσσονται οι σχετικές πληροφορίες ([6]).

2.4.5 Η πρόταση θίγει τα θεμελιώδη δικαιώματα και, συγκεκριμένα, το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο στις ελευθερίες και στα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών. Γι' αυτό, η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι το περιεχόμενό της, όπως και κάθε εξαίρεση ως προς το γενικό κανόνα, πρέπει να περιοριστεί στον καθορισμό συγκεκριμένων όρων που να θίγουν όσο το δυνατόν λιγότερο αυτά τα δικαιώματα.

2.4.6 Οι κατηγορίες δεδομένων που πρέπει να διατηρούνται απαριθμούνται στο άρθρο 4 και σε ένα παράρτημα. Πρόκειται για έναν «αρχικό κατάλογο», ο οποίος μπορεί να αναθεωρηθεί με τη διαδικασία της «επιτροπολογίας». Ωστόσο, καθώς πρόκειται για ένα θεμελιώδες δικαίωμα, η ΕΟΚΕ θεωρεί άστοχο το ότι δεν προβλέπεται συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην ενδεχόμενη διεύρυνση των κατηγοριών των δεδομένων που πρέπει να διατηρούνται και ότι χρησιμοποιείται μια μεθοδολογία που ταιριάζει περισσότερο σε τεχνικούς κανόνες ουδέτερου χαρακτήρα παρά στους κανόνες διατήρησης που αποτελούν αντικείμενο της πρότασης.

([5]) Βλ. σχετικά την πρόσφατη απόφαση του Συνταγματικού Δικαστηρίου της Γερμανίας, που χαρακτήρισε αντισυνταγματικό ένα μέσο, το αποκαλούμενο «ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης», το οποίο είναι ακόμη πιο σημαντικό από ό,τι το θέμα που εξετάζουμε για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος.

([6]) Αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σχετικά με τις υποθέσεις AMANN (2000), KOPP (1998), HALFORD (1997) και MALONE (1984).

2.4.7 Όσον αφορά την ποσότητα των διατηρούμενων δεδομένων, θεωρείται υπερβολική για την αναζήτηση χρήσιμων πληροφοριών για μία έρευνα. Γι' αυτό, ο αριθμός των διατηρούμενων δεδομένων θα πρέπει να μειωθεί. Ο αριθμός αυτός πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του σκοπού της πρότασης, ενώ πρέπει να διασφαλίζεται ότι η πρόσβαση στα δεδομένα δεν θα είναι δυνατή χωρίς δικαστική άδεια. Βέβαια, δύσκολα κατανοούμε τον σκοπό της «πρόληψης» ορισμένων ποινικών αδικημάτων που προβλέπεται στην πρόταση, αν και η διατήρηση αυτών των δεδομένων κίνησης μπορεί να αποβεί χρήσιμη για τη διερεύνηση και τους λοιπούς αναφερόμενους σκοπούς.

2.4.8 Όσον αφορά την περίοδο διατήρησης των δεδομένων, θεωρείται υπερβολικά μεγάλη, καθώς μάλιστα η Επιτροπή δεν αιτιολογεί την ανάγκη διατήρησής τους για τις προβλεπόμενες περιόδους. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι εύλογη και ενιαία περίοδος θα ήταν οι έξι μήνες, με παράλληλη λήψη των κατάλληλων μέτρων ασφάλειας και εμπιστευτικότητας.

2.4.9 Δεν προβλέπονται κανόνες που να απαγορεύουν την ενδεχόμενη πρόσβαση των παρόχων υπηρεσιών και άλλων ενδιαφερομένων στα αποθηκευμένα δεδομένα. Θα πρέπει να προβλεφθεί η δυνατότητα πρόσβασης σε αυτά τα δεδομένα μόνο σε ειδικές περιπτώσεις και υπό δικαστική εποπτεία. Δυστυχώς, η πρόταση δεν ρυθμίζει τον τρόπο με τον οποίο θα προστατεύονται τα αποθηκευμένα δεδομένα κατά τις απαιτούμενες περιόδους διατήρησης.

2.4.10 Η αναφορά της πρότασης στην παροχή των δεδομένων μόνο στις «αρμόδιες εθνικές αρχές» κρίνεται υπερβολικά γενική. Θα έπρεπε να αναφέρεται ρητώς ότι τα αποθηκευμένα δεδομένα μπορούν να παρέχονται μόνο σε «αρχές» που εγγυώνται την ποιότητα, την εμπιστευτικότητα και την ασφάλεια των παρεχόμενων δεδομένων. Η ΕΟΚΕ πιστεύει ότι στην πρόταση υπάρχουν ορισμένες έννοιες, όπως η προαναφερθείσα, που χρειάζονται σαφέστερο ορισμό για να αποφευχθούν οι διιστάμενες ερμηνείες.

2.4.11 Η ΕΟΚΕ εκπλήσσεται για το γεγονός ότι η πρόταση, στο άρθρο 10, ρυθμίζει το αποκαλούμενο «πρόσθετο κόστος» με το οποίο θα επιβαρυνθούν οι πάροχοι υπηρεσιών για να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις αποθήκευσης και διαβίβασης των δεδομένων και ότι, σύμφωνα με την Επιτροπή, το κόστος αυτό πρέπει να επιστραφεί από το δημόσιο ταμείο, διότι, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη αριθ. 13 της πρότασης, «από αυτή τη διατήρηση επωφελείται όλη η κοινωνία όσον αφορά τις συνέπειες στη δημόσια ασφάλεια».

2.4.12 Επ' αυτού η ΕΟΚΕ διαφωνεί πλήρως με την Επιτροπή και θεωρεί ότι αυτή η δήλωση είναι τουλάχιστον ανακριβής, επειδή κάθε κράτος μέλος καθορίζει ελεύθερα το ύψος και τον τρόπο επιστροφής αυτού του κόστους, με τα δικά του κριτήρια, ανάλογα με τις περιστάσεις και τις ανάγκες ασφαλείας της κοινωνίας του, μολονότι, όπως αναγνωρίζει η Επιτροπή (αιτιολογική σκέψη αριθ. 5), πολλά κράτη μέλη δεν έχουν θεσπίσει καμία σχετική νομοθεσία.

2.4.13 Η συλλογιστική στην οποία βασίζεται η πρόταση είναι ότι η Ευρώπη χρειάζεται μια εναρμονισμένη προσέγγιση της διατήρησης δεδομένων ως μέτρο κατά του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Εάν ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες επωμίζονται οι ίδιες το κόστος της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, ενώ άλλες αποφασίζουν να μετακυλίσουν τη σημαντική αυτή οικονομική επιβάρυνση στους επιχειρηματίες, θα εμφανιστούν σύντομα στην ευρωπαϊκή αγορά τηλεπικοινωνιών σοβαρές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Για το λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως την Επιτροπή σε ό,τι αφορά το θέμα αυτό.

2.4.14 Για όλους αυτούς τους λόγους και υπό την προϋπόθεση ότι η πρόταση οδηγίας θα εγκριθεί, θα πρέπει να προβλεφθεί ότι αυτό το κόστος θα πρέπει να βαρύνει τους παρόχους υπηρεσιών απλώς και μόνο επειδή αναπτύσσουν δραστηριότητα στην αγορά και να μην αναγκαστεί να το επωμιστεί το δημόσιο και, σε τελική ανάλυση, το σύνολο των πολιτών. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι αυτή η πρόταση επιστροφής του πρόσθετου κόστους είναι άστοχη και θα πρέπει να διαγραφεί.

2.4.15 Για όλους τους ανωτέρω λόγους, η Επιτροπή, ως «θεματοφύλακας των Συνθηκών» και των βασικών αρχών τους, σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφοι 1 ([7]) και 2 ([8]) της ΣΕΕ, θα πρέπει να επανεξετάσει ριζικά αυτήν την πρόταση, η οποία, κατά τη γνώμη της ΕΟΚΕ, δεν σέβεται πλήρως ούτε τα θεμελιώδη δικαιώματα ούτε τους κανόνες για την πρόσβαση, τη χρήση και την ανταλλαγή των δεδομένων.

Βρυξέλλες, 19 Ιανουαρίου 2006

Η Πρόεδρος
Της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Anne-Marie SIGMUND

([7]) Άρθρο 6, παράγραφος 1 της ΣΕΕ: «Η Ένωση βασίζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου, αρχές οι οποίες είναι κοινές στα κράτη μέλη».

([8]) Άρθρο 6, παράγραφος 2 της ΣΕΕ: «Η Ένωση σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα, όπως κατοχυρώνονται με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών, ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου».

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ*

στη γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Οι τροπολογίες που ακολουθούν έλαβαν περισσότερες από το ένα τέταρτο των ψήφων και απορρίφθηκαν κατά τις συζητήσεις:

**Σημείο 1.5**

Να διαγραφεί

«~~Το πρόσθετο κόστος με το οποίο θα επιβαρυνθούν οι πάροχοι υπηρεσιών, για να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις αποθήκευσης και διαβίβασης των δεδομένων που προβλέπονται στην πρόταση, θα πρέπει να βαρύνει τους παρόχους υπηρεσιών απλώς και μόνο επειδή αναπτύσσουν δραστηριότητα στην αγορά και να μην αναγκαστεί να το επωμιστεί το δημόσιο και, σε τελική ανάλυση, το σύνολο των πολιτών~~.»

*Αιτιολογία*

Αυτονόητη.

**Σημείο 2.4.11**

Να τροποποιηθεί ως εξής:

«~~Η ΕΟΚΕ εκπλήσσεται για το γεγονός ότι η πρόταση, στο~~ Το άρθρο 10 ης πρότασης, ρυθμίζει το αποκαλούμενο "πρόσθετο κόστος" με το οποίο θα επιβαρυνθούν οι πάροχοι υπηρεσιών για να συμμορφωθούν με τις υποχρεώσεις αποθήκευσης και διαβίβασης των δεδομένων. ~~και ότι, σύμφωνα με την~~ Η Επιτροπή *προτείνει* το κόστος αυτό ~~πρέπει~~ να ~~επιστραφεί~~ επιστρέφεται από το δημόσιο ταμείο, διότι, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη αριθ. 13 της πρότασης, "από αυτή τη διατήρηση επωφελείται όλη η κοινωνία όσον αφορά τις συνέπειες στη δημόσια ασφάλεια".»

*Αιτιολογία*

Αυτονόητη.

**Σημείο 2.4.12**

Να αντικατασταθεί με το εξής κείμενο:

«Η πρόταση θα επιφέρει τελικά υψηλή οικονομική επιβάρυνση για τη βιομηχανία. Αυτή τη στιγμή, οι επιχειρήσεις παράγουν, επεξεργάζονται και αποθηκεύουν δεδομένα για λόγους τιμολόγησης καθώς και για εμπορικούς και άλλους θεμιτούς σκοπούς. Οι επιπλέον απαιτήσεις (πρόσθετοι τύποι δεδομένων, μεγαλύτερες περίοδοι διατήρησης) θα δημιουργήσουν επιπλέον κόστος το οποίο θα πρέπει να καλυφθεί. Δεδομένου ότι η ασφάλεια αποτελεί σαφώς αρμοδιότητα του κράτους — η οποία πρέπει να χρηματοδοτείται από το κράτος — τα κράτη μέλη θα πρέπει να επωμιστούν το κόστος της διατήρησης των δεδομένων επιστρέφοντας το κόστος των επιχειρήσεων ΤΠΕ.»

*Αιτιολογία*

Η τροπολογία είναι αυτεξήγητη.

**Σημείο 2.4.13**

Να αντικατασταθεί με το ακόλουθο κείμενο:

«Η συλλογιστική στην οποία βασίζεται η πρόταση είναι ότι η Ευρώπη χρειάζεται μια εναρμονισμένη προσέγγιση της διατήρησης δεδομένων ως μέτρο κατά του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας. Εάν ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες επωμίζονται οι ίδιες το κόστος της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος, ενώ άλλες αποφασίζουν να μετακυλίσουν τη σημαντική αυτή οικονομική επιβάρυνση στους επιχειρηματίες, θα εμφανιστούν σύντομα στην ευρωπαϊκή αγορά τηλεπικοινωνιών σοβαρές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Για το λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως την Επιτροπή σε ό,τι αφορά το θέμα αυτό.»

*Αιτιολογία*

Η τροπολογία είναι αυτεξήγητη.

**Σημείο 2.4.14**

Να διαγραφεί

«~~Για όλους αυτούς τους λόγους και υπό την προϋπόθεση ότι η πρόταση οδηγίας θα στεφθεί από επιτυχία, θα πρέπει να προβλεφθεί ότι αυτό το κόστος θα πρέπει να βαρύνει τους παρόχους υπηρεσιών απλώς και μόνο επειδή αναπτύσσουν δραστηριότητα στην αγορά και να μην αναγκαστεί να το επωμιστεί το δημόσιο και, σε τελική ανάλυση, το σύνολο των πολιτών. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι αυτή η πρόταση επιστροφής του πρόσθετου κόστους είναι άστοχη και θα πρέπει να διαγραφεί~~.»

*Αιτιολογία*

Αυτονόητη.

*Αποτέλεσμα ψηφοφορίας*

Ψήφοι υπέρ: 53

Ψήφοι κατά: 54

Αποχές: 15